

9. Verantwoording uitvoering moties ALV 12 februari 2021 en eerdere ledenvergaderingen

Bijlage bij ledenbrief 19 mei 2021: “Uitnodiging ALV 16 juni 2021”

Samenvatting

Hierbij legt het VNG bestuur verantwoordingen af aan de leden over de uitvoering van moties die zijn aangenomen in de ALV van 12 februari 2021 en aangehouden moties uit eerdere ledenvergaderingen. Gelet op de samenhang en overlapping van moties zijn bij deze verantwoording de moties in een aantal gevallen geclusterd. Aan de verantwoording over de uitvoering is steeds een voorstel gekoppeld om de motie aan te houden of als uitgevoerd te beschouwen. Dat een motie is uitgevoerd betekent nadrukkelijk niet dat alle VNG doelen op het betreffende thema geheel zijn behaald of dat de VNG-inzet op het betreffende thema stopt. De inzet van de motie is in de meeste gevallen onderdeel geworden/gebleven van de reguliere VNG-inzet. Langer aanhouden van de motie heeft dan geen toegevoegde waarde.

Sowieso zal de VNG de strekking van de moties en de verantwoording over de uitvoering benutten ten behoeve van de VNG-inzet richting de kabinetsformatie.

Inhoudsopgave:

- Moties inzake gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds (p.2)
- Motie “Werkgebied belastingdienst”, Alkmaar (p.5.)
- Motie “Compensatieregeling coronaschade zwembaden”, Leusden (p.6)
- Motie “Verlengde onderwijstijd voor jongeren”, Lelystad (p.7)
- Motie “Bekostiging onderwijshuisvesting”, Noordoostpolder (p.8)
- Motie “Specifieke uitkering stimulering sport/rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport, Lelystad (p.8)
- Motie “Nieuwe inburgeringstelsel”, Almere (p.9)
- Moties inzake Klimaatakkoord Regionale Energiestrategieën (RES) (p.10)
- Motie Assen “Financiële randvoorwaarden Klimaatakkoord II” (p.11)
- Motie “Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten” van Zaanstad (p.11)
- Motie “Duidelijkheid over Warmtewet en toepassing warmtetransitie”, Deventer (p.12)
- Motie “Budgetneutrale overgang Omgevingswet” Noordoostpolder (p.13)
- Motie “Budget volgt bodemtaak” Haarlemmermeer (p.15)
- Motie “Aanpak Amerikaanse rivierkreeft”, Langedijk (p.16)
- Motie “Aanvullende overeenkomst bij Raamovereenkomst Verpakkingen”, Schiedam (p.17)
- Motie “Structurele afspraken Nationale Parken”, Utrechtse Heuvelrug (p.17).

Gemeentefinanciën (inclusief jeugd, abonnementstarief en herverdeling)

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
Moties, indieners en inhoud oproep: (samengevat)	<u>1. Motie “Vergroting gemeentefonds” van de gemeente Krimpenerwaard c.s. (ALV 12 februari 2021)</u> Oproep aan VNG bestuur om de positie in te nemen dat in ieder geval: 1. De opschalingskorting moet worden afgeschaft 2. Het abonnementstarief moet worden beëindigd of het nadeel gecompenseerd en 3. De gemeenten worden gecompenseerd voor de tekorten in de jeugdzorg zoals is aangetoond in het AEF-onderzoek. <u>2. Motie Breda, Zeist, Opsterland e.a. “Resolutie eerlijke financiële verhoudingen!” (ALV 2020)</u> Oproep aan ALV om resolutie met eisen aan het huidige kabinet en verwachtingen van het nieuwe kabinet te onderschrijven. Verzoek aan VNG bestuur om inhoud resolutie over te brengen aan fondsbeheerders en te betrekken bij voorbereiding op kabinetsformatie. <u>3. Motie Schagen e.a. “Resolutie: Los financiële problemen Jeugd en WMO op in alle gemeenten” (ALV 2020)</u> Uitspraak tegen voorgestelde herverdeling van het gemeentefonds voor het sociaal domein en verzoek aan bestuur om te pleiten voor structureel meer middelen in sociaal domein voor alle gemeenten. <u>4. Motie Zoetermeer e.a. ‘Gemeenten hebben acuut meer structureel geld nodig’ (ALV 2020)</u> Initiatief van actiecomité ‘Raden in Verzet’. De inzet is om snel structurele financiële oplossingen te bewerkstelligen voor gemeenten. <u>5. Motie Enschede “Herstel de structurele weeffout in de financiering van het Rijk naar gemeenten” (ALV 2020)</u> Oproep aan kabinet en Tweede Kamer om: weeffouten te herstellen en te borgen dat er structureel voldoende middelen zijn, onmiddellijk afschaffen opschalingskorting en terugtrekkende rol van Rijksoverheid in sociaal domein

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
	<u>6. Motie Krimpenewaard e.a. “Tijdelijke financiële ruimte gemeenten” (ALV 2020)</u> In afwachting van structurele maatregelen te overleggen met het kabinet om te zorgen dat gemeenten in de resterende kabinetsperiode financiële ruimte krijgen en dat gemeenten vanaf 2021 worden gecompenseerd voor de werkelijke kosten jeugdzorg en extra kosten door invoering abonnementstarief. <u>7. Motie Beesel e.a. “Voorstel herijking gemeentefonds onverantwoord, bijsturen is noodzaak” (ALV 2020)</u> In het kader van herverdeling gemeentefonds met de minister in gesprek te gaan over de financiële impact van de herverdeling in relatie tot alle opgaven die er liggen voor gemeenten. <u>8. Motie Sluis e.a. “Voldoende middelen voor de regio” (ALV 2020)</u> Zich hard blijft maken voor het terugdraaien van de opschalingskorting substantieel vergroten van de structurele middelen voor het gemeentefonds. <u>9. Moties De Fryske Marren, Terschelling (ALV 2019) “Compensatie extra kosten invoering abonnementstarief WMO-voorzieningen”</u> Oproep aan bestuur om bij kabinet aan te dringen op een volledige compensatie van de extra kosten, die een gevolg zijn van de gewijzigde wetgeving op het terrein van WMO-voorzieningen. <u>10. Motie Groningen “Stevige borging gelijkwaardig partnerschap IBP” (ALV 2019)</u> Oproep aan bestuur om met kabinet alleen afspraken te maken over nieuwe taken of verzwarende van taken, indien randvoorwaarden zijn vastgesteld en door het Rijk worden geborgd. Dit door bij herziening Code IBV met kabinet afspraken te maken over toepassing artikel 2 FVw. Daarnaast de opschalingskorting ter discussie blijven stellen en de groei Gf te laten meebewegen met de groei van de gemeentelijke kosten. <u>11. Motie “Naar een structureel financieel totaal kader GGZ op basis van feiten” (Breda, ALV 2019)</u> Oproep aan bestuur om bij ondertekening Hoofdlijnenakkoord GGZ als voorwaarde te stellen om samen met het Rijk twee onderzoeken te doen die moeten leiden naar voldoende macrobudget voor herverdeling en doordecentralisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Gezamenlijk met Rijk en zorgverzekeraars de noodzakelijke opbouw van ambulante infrastructuur te monitoren en de uitkomsten in periodiek bestuurlijk overleg te bespreken.

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
	<u>12. Motie “Naar een passend financieel en sturingskader jeugd op basis van feiten” (Assen, Leiden, ALV 2019)</u> Oproep aan bestuur in te zetten op structurele compensatie, ook de structurele doorwerking van de volumegroei 2015 – 2017 mee te wegen, om aandacht te vragen voor de situatie in 2022 en het gesprek te voeren met het kabinet om de sturingsmogelijkheden te vergroten.
Verantwoording	Hierbij gaan wij achtereenvolgens in op de houdbaarheid van de gemeentefinanciën, de VNG inzet voor de kabinetsformatie, de arbitrage rond jeugd en de herijking van het gemeentefonds. Over het abonnementstarief lopen geen specifieke gesprekken meer met het rijk. Dit punt is meegenomen in de VNG inzet voor de kabinetsformatie, waarin de gemeentefinanciën centraal staan. <u>Gemeentefinanciën niet langer houdbaar (Cebeon-onderzoek)</u> De VNG en haar leden geven al jaren aan, onder meer via moties in de ALV, dat de financiën van gemeenten niet houdbaar zijn. Uit de analyse van gemeentebegrotingen van 2021 blijkt dat driekwart van de gemeenten geen sluitende begroting heeft kunnen opstellen. Het ministerie van BZK heeft naar aanleiding van een motie uit de Tweede Kamer een onderzoek door Cebeon laten uitvoeren naar de financiële positie van gemeenten en de gevolgen voor het voorzieningenniveau in gemeenten. Het rapport is op 15 april 2021 gepubliceerd en de in de begeleidende kamerbrief geeft de minister aan dat <i>“Het onderzoek ‘Gemeenten in de knel’ laat zien dat de financiële positie van gemeenten zorgelijk is. Gemeenten hebben te maken met oplopende kosten in het sociaal domein en tekorten in hun exploitatie. Ze moeten alle zeilen bijzetten om deze op te lossen.”</i> Meer informatie: https://vng.nl/nieuws/onderzoek-bzkkrapte-gemeentefonds-zet-uitvoering-onder-druk <u>VNG inzet voor de kabinetsformatie</u> In de ALV van 12 februari jl. hebben de gemeenten unaniem ingestemd met de VNG inzet voor de kabinetsformatie. Centraal uitgangspunt daarvan is het op orde krijgen van de gemeentefinanciën en de interbestuurlijke verhoudingen. De structurele tekorten, met name in het sociaal domein, en de onbalans in interbestuurlijke verhoudingen staan het oplossen van problemen in de weg. Het herstel van de financiën stelt gemeenten in staat om een bijdrage te kunnen leveren aan het oplossen van de woningcrisis, aan het economisch herstel na de coronacrisis en aan de uitvoering van de afspraken uit het Klimaatakkoord. Meer informatie: https://vng.nl/artikelen/spoor-1-structurele-financien

Onderwerp: Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds	
Verantwoording:	<u>Arbitrage jeugd</u> Op 11 maart 2021 heeft de VNG met een brede delegatie van het kabinet over de tekorten op de jeugdhulp gesproken. Tijdens dit overleg zou het kabinet een aanbod doen om de huidige financiële nood te ledigen en perspectief bieden voor de structurele oplossing op de lange termijn. Helaas heeft dit overleg tot onvoldoende resultaat geleid en heeft de VNG besloten arbitrage in te roepen. Naar verwachting komt er in de loop van mei een uitspraak van de ingestelde commissie van wijzen. <u>Herijking gemeentefonds</u> In verband met het latere uitkomen van het ROB-advies over de herijking van het gemeentefonds is tussen de VNG en het ministerie van BZK een nieuw tijdpad afgestemd. Het voorgestelde proces ziet er nu als volgt uit: - 12 mei jl.: de VNG organiseerde in afstemming met de provinciale afdelingen een bijpraatmoment voor gemeentebestuurders - Begin juni: BZK heeft het aangepaste verdeelvoorstel gereed en vraagt de ROB om advies. De ROB zal niet eerder met een advies komen - Medio juni: de VNG organiseert kort daarna samen met BZK minimaal één online informatiesessie, gericht op ambtenaren en bestuurders - Wanneer de ROB heeft geadviseerd wordt het voorstel naar de VNG gestuurd voor bestuurlijke consultatie - Na de zomervakantie: Start bestuurlijke consultatie.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp: Werkgebied belastingdienst	
Motie en indiener:	"Werkgebied belastingdienst", Alkmaar (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Vraag aan het VNG bestuur om: 1. zijn invloed aan te wenden bij het ministerie van Financiën om onze zorgen te delen over de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de uitbreiding van het werkgebied van de belastingdienst met het oog op de effectiviteit van het Nederlandse openbaar bestuur 2. het kabinet aan te sporen oog te hebben voor een pragmatische verdeling van het werkgebied van de belastingdienst in relatie tot gemeenten.

Onderwerp:	Werkgebied belastingdienst
Verantwoording:	Om uitvoering aan deze motie te geven hebben wij in overleg met de werkgroep rijksbelastingen (een overleg van fiscalisten van gemeenten) een notitie opgesteld met voorbeelden waar de opstelling van de rijksbelastingdienst ten opzichte van gemeente problemen geeft en of de samenwerking beter kan. Deze notitie wordt in april/mei 2021 door algemeen directeur Leonard Geluk besproken met de SG van het ministerie van Financiën en zal daarna worden ingebracht in het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen. Met het nieuwe expertisecentrum lagere overheden (voor alle belastingmiddelen) is begin dit jaar de afspraak gemaakt om periodiek te gaan overleggen met VNG en gemeenten over (rijks)belastingzaken die bij veel gemeenten spelen. Dit overleg vindt al plaats over vennootschapsbelasting inzake reclameopbrengsten.
Voorstel:	Aanhouden.

Sociaal domein

Onderwerp:	Rijkscompensatie financiële coronaschade zwembaden en ijsbanen
Motie en indiener:	Compensatieregeling coronaschade zwembaden, gemeente Leusden (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Het belang van zwembaden bij het ministerie onderstrepen en een compensatieregeling vanuit het Rijk voor hen laten realiseren om faillissementen vanwege coronaschade te voorkomen.
Verantwoording:	De definitieve regeling is in de week van 22 maart jl. gepubliceerd in de Staatscourant. Gemeenten kunnen vanaf 1 april jl. deze uitkering aanvragen voor de compensatie van het exploitatietekort 2020 waarmee een zwembad of een ijsbaan is geconfronteerd als gevolg van de maatregelen ter bestrijding van de verdere verspreiding van COVID-19. Er is een totaal bedrag voor 2020 beschikbaar van 100 miljoen euro. Een aanvraag kan door de gemeente worden ingediend in de periode van 1 april 2021 tot 1 juni 2021. Meer informatie hierover is te vinden op de website van DUS-I. Voor Q1 en Q2 van 2021 is eenzelfde regeling voorzien.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp:	Onderwijs en corona
Motie en indiener:	Motie "Verlengde onderwijstijd voor jongeren" van de gemeente Lelystad (ALV 12 februari 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep om: - Bij de voorbereiding op de kabinetsformatie financiële ruimte te claimen voor iedere jongere - Om de verloren onderwijstijd in de coronaperiode in te halen voor de periode september 2021-september 2024 - De hierbij behorende additionele middelen ter beschikking te stellen aan de lokale overheden en onderwijsbesturen samen, zodat zij in goed onderling overleg, onder regie van de lokale overheden, in staat worden gesteld invulling te geven aan de verlengde onderwijstijd.
Verantwoording:	In het Nationaal Plan Onderwijs na Corona (nu: Nationaal Programma Onderwijs) is, mede door inzet van de portefeuillehouder Onderwijs uit de commissie ZJO een totaalbedrag van 364 miljoen euro voor gemeenten opgenomen om in samenwerking met scholen, kinderopvang, (jeugdgezondheids)zorg, bibliotheken en andere partijen activiteiten aan te bieden om de vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak aanvullend te stimuleren. Hoe de middelen naar gemeenten toekomen en waaraan deze mogen worden uitgegeven is nog onderwerp van de uitwerking waar het VNG bureau samen met het ministerie mee bezig is. De minister heeft al wel in de Kamer aangekondigd dat het in de vorm van een specifieke uitkering zal zijn. Ook is de samenwerking met onderwijs tekstueel geborgd in het plan: <i>"De aanpak van gemeenten en hun samenwerking met scholen wordt meegenomen in het overleg dat gemeenten voeren met scholen en kinderopvang over onder meer het bestrijden van onderwijsachterstanden (bijvoorbeeld via de Lokale Educatieve Agenda) 17 en het overleg met samenwerkingsverbanden over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp."</i> De teneur van het verzoek om de regie over de gehele aanpak bij lokale overheden neer te leggen bleek niet haalbaar bij het ministerie van Onderwijs. Scholen krijgen in de voorgestelde plannen de regierol toegewezen. De verantwoordelijkheid om een plan op te stellen voor de aanpak van de structurele verschillen (achterstanden) in het onderwijs heeft het kabinet, dat inmiddels demissionair was, bij haar opvolgers neergelegd. Waar wij daartoe in de gelegenheid zijn zullen wij ook die plannen in geest van deze motie proberen te beïnvloeden. Met het resultaat in het Nationaal Programma Onderwijs kan de motie als afgedaan worden beschouwd.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp:	Onderwijshuisvesting
Motie en indiener:	Motie Noordoostpolder “Bekostiging onderwijshuisvesting” (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	- Hoge prioriteit te geven aan de lobby voor de benodigde financiële middelen om te kunnen voldoen aan wettelijke eisen, verbetering van het binnenmilieu en verduurzaming van onderwijsgebouwen. - Hiertoe in gesprek te gaan met kabinet en parlement met als inzet een toezegging voor het beschikbaar stellen van deze financiële middelen. - Er voor te waken dat deze noodzakelijke extra financiering niet ten koste gaat van andere onderdelen van de algemene uitkering.
Verantwoording:	Op 9 april jl. heeft minister Slob het rapport over het interdepartementale beleidsonderzoek (IBO) 'Een vak apart. Een toekomstbestendig onderwijshuisvestingstelsel' naar de Tweede Kamer gestuurd. De IBO-werkgroep moest een besparingsvariant en een budgetneutrale variant uitwerken. Mede dankzij de gezamenlijke inzet van de VNG, PO-Raad en VO-Raad onderstreept het IBO-rapport juist de noodzaak van forse extra investeringen. De opgave die in de sectorale routekaart van de PO-Raad, VO-Raad en de VNG staat beschreven, wordt hierbij als belangrijke bron gehanteerd. De erkenning van de opgave en o.a. de aanbeveling uit het IBO om de verouderde voorraad aan te pakken met een financiële impuls zijn belangrijke stappen richting het verkrijgen van de benodigde middelen. De komende tijd blijven we aandacht vragen voor onderwijshuisvesting, bijvoorbeeld tijdens de kabinetsformatie.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp:	Rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport
Motie en indiener:	Motie Lelystad: Specifieke uitkering stimulering sport/rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport (ALV 2020).
Inhoud/oproep: (samengevat)	Aandringen bij het kabinet op een volledige compensatie van het Btw nadeel dat gemeenten (en hun sportbedrijven) leiden door verruiming van de Btw-vrijstelling sport per 1 januari 2019.

Onderwerp: Rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport	
Verantwoording:	Over 2019 is op basis van de jaarrekeningen van de gemeenten duidelijk geworden dat er ruimschoots onder de beschikbare middelen wordt gebleven. Anders gezegd, gemeenten krijgen 100% uitgekeerd waarop zij recht hebben op basis van hun jaarrekening. Voor 2020 kunnen we dat pas in de tweede helft van dit jaar vaststellen. Er is opnieuw overvraagd, maar of dat ook daadwerkelijk de praktijk zal blijken te zijn valt dus nu nog niet te zeggen. De VNG zal de vinger aan de pols houden dat het uitgangspunt van volledige compensatie wordt nagekomen door VWS.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp: Inburgering	
Motie en indiener:	Motie Almere e.a. over het nieuwe inburgeringstelsel (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De VNG wordt gevraagd om zich in te zetten voor een uitvoerbaar en betaalbaar inburgeringstelsel. Enerzijds door te blijven aandringen op een onafhankelijk kostenonderzoek onder gezamenlijk opdrachtgeverschap naar de financiële gevolgen van het nieuwe stelsel. De motie noemt hierbij expliciet commitment vanuit het Rijk aan de uitkomsten van het onderzoek. Anderzijds door ervoor te zorgen dat het Rijk de gesignaleerde knelpunten bij het uitvoeren van de regierol serieus oppakt.
Verantwoording:	In 2020 zijn bestuurlijke afspraken gemaakt op basis van een extern kostenonderzoek. In december 2020 werd bekend dat de invoering van de wet per 1 juli 2021 vertraagd zou worden. In dit kader zijn er nieuwe gesprekken gevoerd met het Rijk over extra financiering voor de 'ondertussengroep' en extra implementatiekosten. De komende tijd zal het Rijk hierover schriftelijk bevestiging geven. Hierin zal meer duidelijk komen over een aantal onderwerpen zoals kosten informatievoorziening, bestuurlijke afspraken ter compensatie uitstel wet en ondertussengroep en zijn er signalen vanuit MBO's over bekostiging onderwijsroute. Hierbij moet de uitvoerbaarheid en regiefunctie van gemeenten de komende periode worden verankerd.
Voorstel:	Aanhouden.

Klimaatakkoord

Onderwerp:	Klimaatakkoord Regionale Energiestrategieën (RES)
Motie en indiener:	Geclusterde verantwoording over twee moties: 1. 'Regionale Energiestrategieën (RES): wind in de zeilen en schouder aan schouder' van Amersfoort (BALV 2019) 2. 'Uitbreiding RES energieopwekkings-soorten' van Buren (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	<u>RES: wind in de zeilen en schouder aan schouder</u> - Ervoor te zorgen dat het Rijk zich meer zichtbaar achter de doelen van het klimaatakkoord en de RES schaart. Zodat het duidelijk wordt dat niet alleen lokale bestuurders voor duurzame energie gaan maar dat dit een ambitie is van gemeenten, provincie en rijk om daarmee het gezamenlijke doel te behalen - Erop aandringen dat bewindslieden in media-optredens en bij werkbezoeken de noodzaak tot het opwekken van elektriciteit met zonnepanelen en windmolens blijven benadrukken. <u>Uitbreiding RES energieopwekkings-soorten'</u> Deze motie roept op om: - bij een eerste mogelijkheid tot actualisatie van het Klimaatakkoord bij het Rijk aan te dringen op verbreding van de RES-systematiek in het Nationaal Programma na 2030 met meerdere energie opwekkingsmogelijkheden naast zon en wind, waaronder waterkracht - met spoed met het Rijk in overleg te treden om te zorgen voor, tussen nu en de formele wijziging van de warmtewet, een werkend handelingsperspectief voor gemeenten om de doelstellingen van het klimaatakkoord mogelijk te maken.
Verantwoording:	Het rijk heeft eerder bestuurlijk toegezegd invulling te geven aan de oproep om 'zij aan zij te staan'. Wij besteden hier blijvend aandacht aan, in het bijzonder bij de kabinetsformatie en de uitvoering van het Klimaatakkoord vanaf 2022. Technieken als waterkracht kunnen worden opgenomen in de RES als bewezen techniek, maar tellen niet mee in de 35 TWh doelstelling. Als een regio hiermee onderbouwd een substantieel aandeel kan realiseren, dan kan worden overwogen om ook waterkracht op te nemen in de RES. Mits daarbij wordt voldaan aan de daarvoor geldende voorwaarden (zie criteria factsheet NPRES). Deze motie sluit verder aan bij de VNG inzet en gemeentelijke belangen en wordt uitgevoerd in interbestuurlijke gesprekken.
Voorstel:	De moties als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp: Klimaatakkoord financiële randvoorwaarden	
Motie en indiener:	Motie Assen "Financiële randvoorwaarden Klimaatakkoord II" (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Gelet op de inzet van gemeenten op het Klimaatakkoord en de bevindingen van de Raad voor het Openbaar Bestuur over de decentrale uitvoeringslasten, wordt het bestuur opgedragen: o.b.v. het ROB-rapport met het rijk in gesprek te gaan over reële/volledige compensatie van de uitvoeringslasten; het onderwerp mee te nemen in de kabinetsonderhandelingen; de uitkomsten vast te leggen in een bestuurlijk akkoord; aandacht te behouden voor de kosten van andere partijen en de noodzaak van deugdelijke wet- en regelgeving.
Verantwoording:	Het bestuur geeft invulling aan deze oproep in lijn met de 'Resolutie VNG inzet kabinetsformatie' van de BALV van 12 februari jl. Het ROB advies wordt meegenomen in de gesprekken rond de kabinetsformatie. Specifiek voor lopende zaken zal de VNG aandacht vragen voor snelle (niet wachtend op de onderhandelingen in het kader van de kabinetsformatie) duidelijkheid over het voortzetten van financiering vanaf 2022.
Voorstel:	Aanhouden (totdat de uitkomsten over de uitvoeringslasten zijn besproken met de leden).

Onderwerp: Klimaatakkoord en financiële randvoorwaarden	
Motie en indiener:	Motie Zaanstad "Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten" (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie constateert dat het Klimaatakkoord overeenkomt met gemeentelijke ambities. Wel willen gemeenten gelet op de opstapeling van taken ruimte houden om, afhankelijk van de uitkomsten artikel 2-onderzoek, de afspraken uit het klimaatakkoord als onuitvoerbaar te bestempelen. Het bestuur wordt opgedragen hiertoe: • met het Klimaatakkoord in te stemmen waarbij borging van essentiële randvoorwaarden voor gemeenten voorwaardelijk is voor de uitvoering; • naar het Rijk duidelijk te maken dat er na het artikel 2-onderzoek financiële middelen komen om de volledige uitvoeringskosten te dekken; • met het Rijk in gesprek te gaan over de uitvoering van het Klimaatakkoord om zowel de financiële als de wettelijke randvoorwaarden voor gemeenten te borgen en dit vast te leggen in interbestuurlijke afspraken; • over voortgang te rapporteren op de ALV van juni 2020; • uiterlijk op de ALV van 2021 over het artikel 2-onderzoek en de voortgang van het Klimaatakkoord te rapporteren.
Verantwoording:	Het bestuur onderschrijft het dictum en de vraag die aan haar gesteld wordt. De indieners delen het advies van het VNG bestuur: nu van start gaan met het Klimaatakkoord maar ruimte houden om tempo en reikwijdte aan te passen afhankelijk van hoe randvoorwaarden worden ingevuld.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp:	Klimaatakkoord Warmtewet en -transitie
Motie en indiener:	Motie Deventer “Regie op de Warmtetransitie” (ALV 2020/BALV2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	1) Motie 2 van BALV 29/11/2019 wordt teruggetrokken 2) De motie ‘regie op warmtetransitie’ draagt het bestuur op om met het Rijk afspraken te maken om te komen tot een integrale energiewetgeving en de daarbij behorende financiering van dit integrale energiesysteem. Het doel daarvan is om een bijdrage te leveren aan de woonlastenneutraliteit. Daarbij gaat het ook om de regierol van gemeenten te borgen in de wijkaanpak.
Verantwoording:	Het Rijk en decentrale overheden voeren overleg over de nieuwe Warmtewet, waarbij de genoemde onderwerpen aan bod komen. In de gesprekken over de Warmtewet 2.0 wordt ook gesproken over aanvullende financiering om warmtenetten mogelijk te maken en invulling te geven aan afspraken in het Klimaatakkoord. Hiertoe wordt een aanvullend onderzoek uitgezet om inzicht te krijgen in de business case van warmte en de eventuele ondersteunende benodigde instrumenten. Begin dit jaar is bovendien een voorstel voor de Energiewet in consultatie gebracht. Deze wet integreert de Gaswet en Elektriciteitswet, en omvat doorwerking van EU-regels en het Klimaatakkoord. VNG heeft in haar reactie op het wetsvoorstel onder andere aangedrongen op een integrale benadering van de het energiesysteem en de wetgeving daar over. De motie sluit aan bij de gesprekken over de Warmtewet 2.0 zoals deze tussen het Rijk en de decentrale overheden worden gevoerd, en bij de reactie van VNG op de Energiewet..
Voorstel:	Aanhouden

Omgevingswet

Onderwerp:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet – actualisatie opvolging
Motie en indiener:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet - Noordoostpolder
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie vraagt het VNG bestuur: - de gemeenten te consulteren over de financiële effecten van de Omgevingswet, bijvoorbeeld in een (bijzondere) algemene ledenvergadering, in 2021 op basis van de kostenraming, en over de daadwerkelijke kosten op de belangrijke momenten in het interbestuurlijke financiële proces tot 2027. - daarbij het uitgangspunt te bevestigen dat de overgang naar de Omgevingswet voor gemeenten op middellange termijn (<10 jaar) budgetneutraal moet kunnen verlopen en een beroep op het Rijk te doen om extra middelen ter beschikking te stellen als blijkt dat deze budgetneutrale overgang voor gemeenten onhaalbaar is

Onderwerp:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet – actualisatie opvolging
Verantwoording:	De inwerkingtreding van de Omgevingswet is in mei 2020 uitgesteld met één jaar naar 1 januari 2022. Eén van de consequenties hiervan voor gemeenten is dat er nog een jaar wordt toegevoegd aan de implementatieperiode, en dus aan de implementatiekosten. Ook wordt het eind van de overgangstermijn voor gemeenten verschoven, naar 31 december 2029. Daarmee zullen naar verwachting de structurele effecten van de wet ook later plaatsvinden, uiteraard afhankelijk van het lokale implementatietempo. Specifiek ten aanzien van de financiële effecten van de invoering van de wet hebben we na het Financieel Hoofdlijnenakkoord (2016), waarop de motie zich baseert, in de Beheerovereenkomst DSO-LV (2018) verdergaande procesafspraken gemaakt met de minister en de andere bestuurlijke partners. Deze afspraken betreffen de wijze waarop de financiële effecten van de Omgevingswet worden gemonitord en de momenten waarop we daarover met elkaar in gesprek gaan met de mogelijkheid om de bestaande financiële afspraken te herzien. De belangrijkste momenten in dit financiële proces zijn: • Eind eerste kwartaal 2021: raming van de transitiekosten en de structurele financiële effecten van de Omgevingswet in het Integraal Financieel Beeld, opgeleverd 12 maart 2021. • 2021: ontwikkeling van monitoringsinstrument voor de transitiekosten en structurele financiële effecten. • Vanaf 2022: start van de monitoring van de werkelijke structurele financiële effecten. • Uiterlijk eind 2022: evaluatie van de werkelijke transitiekosten tot inwerkingtreding. • Eind 2023: 1e integrale evaluatie op basis van de monitoring van de werkelijke transitiekosten en structurele financiële effecten. • 2027: 2e integrale evaluatie op basis van de monitoring van de werkelijke transitiekosten en structurele financiële effecten. • In 2022, 2023 en 2027 kan de evaluatie van de kosten en baten leiden tot herziening van de gemaakte financiële afspraken.

Onderwerp:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet – actualisatie opvolging
	Voor de uitvoering van de motie betekent dit het volgende: - Gemeenten zijn in de periode van 12 maart tot 2 april 2021 geconsulteerd over een conceptversie van het Integraal Financieel Beeld door middel van een internetconsultatie via VNG Fora, aangevuld met een aantal digitale regiobijeenkomsten. - De resultaten van de consultatie zijn medio april 2021 gepubliceerd en besproken in de VNG-commissies RWM en Financiën. Dat heeft geleid tot een bestuurlijke duiding van het Integraal Financieel Beeld. De belangrijkste elementen van onze bestuurlijke duiding zijn: - De VNG herbevestigt de motie van de ALV in september 2020 dat de Omgevingswet op een termijn van 10 jaar budgetneutraal moet kunnen worden ingevoerd en voegt daaraan toe dat gemeenten geen 10 jaar kunnen wachten op compensatie. - De VNG wil daarom dat de huidige bestuurlijke afspraken stevig worden aangescherpt: - Er moet een rekenregel worden afgesproken voor de terugverdiendtijd van 10 jaar, waarmee op de afgesproken evaluatiemomenten in 2023 en 2027 wordt berekend wat op die momenten het verschil is tussen de geraamde en de werkelijke financiële effecten van de Omgevingswet. - Als op die momenten in 2023 en 2027 blijkt dat terugverdienen in 10 jaar onhaalbaar is, moeten gemeenten voor het verschil tussen geraamde en werkelijke effecten financieel worden gecompenseerd. - Om het vele werk dat in jaar van inwerkingtreding gedaan moet worden voor een verantwoorde start van de wet te ondersteunen, wil de VNG compensatie van de invoeringskosten in het jaar 2022, te weten 150 miljoen euro. - In het Bestuurlijk Overleg op 21 april 2021 heeft de VNG het bovenstaande ingebracht. De minister heeft aangegeven de eis van budgetneutraliteit op een termijn van 10 jaar reëel te vinden. Ook is aangegeven dat er naar oplossingen wordt gezocht voor de financiële knelpunten en dat compensatie daarbij een optie is. De VNG streeft naar hardere toezeggingen m.b.t. compensatie. - Vanaf 2022 zal een monitor operationeel zijn, die de daadwerkelijke effecten van de Omgevingswet op de gemeentelijke financiën meet. De gemeenten zullen over de uitkomsten hiervan geconsulteerd worden. Op basis daarvan wordt berekend of budgetneutraliteit binnen 10 jaar haalbaar is. Ter informatie: - De Tweede Kamer heeft op 1 december 2020 twee moties aangenomen met betrekking tot de financiën Omgevingswet. De motie-Smeulders (33118-162) verzoekt de regering om de afspraak uit 2016 na te komen dat de Omgevingswet budgetneutraal moet kunnen worden ingevoerd om zo te voorkomen dat de Omgevingswet decentrale overheden meer gaat kosten dan dat deze ze mogelijk oplevert. De motie-Van Eijs (33118-165) verzoekt de regering om, in overleg met de decentrale overheden, zorg te dragen voor voldoende middelen voor het invoeren van de Omgevingswet.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp:	Decentralisatie van de bodemtaken onder de Omgevingswet
Motie en indiener:	Motie Haarlemmermeer "Budget volgt bodemtaak" (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	-Bij de gesprekken met het rijk in te zetten op het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen voor de uitvoering van de gedecentraliseerde bodemtaken onder de Omgevingswet -Bij de verdeling van de financiële middelen rekening te houden met de bodemopgaven per gemeente (oppervlakte, bouwactiviteiten en verontreinigingsgraad) -Er bij het rijk op aan te dringen snel duidelijkheid te bieden over het verkrijgen van financiële middelen per gemeente
Verantwoording:	De bestuurlijke gesprekken over de bodemmiddelen onder de Omgevingswet zijn op dit moment nog gaande. Op 24 juni a.s. is er een bestuurlijk overleg met het ministerie van I&W. De inzet is om tijdens dat BO op hoofdlijnen richtinggevende afspraken te maken die in het najaar verder worden geconcretiseerd. Dat betekent dat gemeenten in het najaar 2021 duidelijkheid kunnen verwachten ten aanzien van de middelentoedeling. In juni zal in een ledenbrief de stand van zaken omtrent de bestuurlijke afspraken voor de bodem nader toegelicht worden.
Voorstel:	Aanhouden

Fysieke leefomgeving

Onderwerp:	Overlast exoten
Motie en indiener:	Motie Langedijk "Aanpak Amerikaanse rivierkreeft" (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Bij het ministerie van LNV voor het einde van het jaar aandringen op deelname in een taskforce met de Unie van Waterschappen (UvW), gemeenten en andere betrokken partijen, om in gezamenlijkheid met experts te werken aan een bruikbare en implementeerbare aanpak van deze destructieve invasieve exoot.
Verantwoording:	Op 5 maart jl. is een "Startbijeenkomst Bestuurlijk Overleg Aanpak Uitheemse Rivierkreeften" geweest. Wethouder Jongenelen van Langedijk is namens VNG aangesloten en heeft beargumenteerd dat er schade ontstaat door de uitheemse kreeft en dat een gezamenlijke bestuurlijke aanpak gewenst is om handelingsperspectief te bieden aan gemeenten en andere partijen. VNG ziet graag dat het onderwerp rivierkreeft wordt geborgd in een bestaande overlegstructuur en niet meer een separaat bestuurlijk overleg behoeft. Daar wordt nog naar gekeken, op 10 juni a.s. wordt een vervolg aan het BO gegeven. Essentie van de motie was om VNG te laten aanjagen om tot bestuurlijk gesprek te komen. Er zijn meerdere acties geweest voor de uitvoering van deze motie: persaandacht, contact met Unie van Waterschappen, gemeente-deelname in ambtelijke taskforce en nu startbijeenkomst van een bestuurlijk overleg. VNG werkt met de indiener samen om dit te borgen in bestaande structuren.
Voorstel:	Als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp:	Verpakkingen
Motie en indiener:	Motie Schiedam "Aanvullende overeenkomst bij Raamovereenkomst Verpakkingen" (BALV 2019)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan het VNG-bestuur om Schiedam en steden met een vergelijkbare situatie (combinatie van bron- en nascheiding van Plastic verpakkingen, Metalen en Drinkpakken) te steunen in het vinden van een maatwerkoplossing.
Verantwoording:	De afgelopen periode heeft de VNG verschillende gesprekken gevoerd met het Afvalfonds Verpakkingen (het verpakkende bedrijfsleven) over dit vraagstuk. Een gezamenlijke werkgroep (met vertegenwoordigers van gemeenten en het verpakkende bedrijfsleven) is vervolgens aan de slag gegaan om tot een voorstel te komen. De gesprekken hebben geleid tot een gedragen voorstel voor Schiedam (en gemeenten met een vergelijkbare situatie). Het voorstel biedt dergelijke gemeenten de ruimte om zowel bron- als nascheiding toe te passen voor scheiding van PMD in één gemeente. De VNG ziet het voorstel als hoogst haalbare maatwerkoplossing, binnen de kaders die zijn vastgesteld in de Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020-2029. De definitieve versie van het voorstel is op het moment van schrijven nog niet gereed. Deze wordt na ontvangst zo spoedig mogelijk gedeeld met de indiener van de motie.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp:	Nationale parken
Motie en indiener:	Motie Utrechtse Heuvelrug "Structurele afspraken Nationale Parken" (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie roept het VNG-bestuur op om met de minister van LNV, het IPO en maatschappelijke partners in overleg te treden met als doel structurele afspraken te maken over de aanpak en de financiering voor de lange termijn van de instandhouding en doorontwikkeling van de Nationale Parken.
Verantwoording:	In onze eerste reactie op de concept bossenstrategie van het ministerie van LNV is deze problematiek onder de aandacht gebracht. Voordat gemeenten verantwoordelijk worden voor de aanleg van vele hectare extra bos moet hierover eerst duidelijkheid bestaan.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.